

» αὐτοῖς θέσιν ἢ ἀρετῇ τῆς εὐγνωμοσύνης. Ἀνέκαθεν
» οἱ Αἰγύπτιοι ἐθεωρήθησαν παρὰ πάντων οἱ εὐγνω-
» μονέστεροι τῶν ἀνθρώπων, τοῦτο δὲ εἶναι
» τρανὴ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἦσαν καὶ οἱ κοινω-
» νώτεροι».

(ἔπεται συνέχεια)

Ἀρχιμ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ΓΙΑΝΑΓΚΑΣ

ΥΠΟ ΤΑΞΙΔΙΑ

Ημερώματα. . . . Τὸ ἀτμόπλοϊόν μας κουρασμένον ἀπὸ τὸν μακρυνὸν δρόμον του τὸν ὅποιον οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν διέκοψε, παραπλέει ἤδη μὲ τὴν συνήθη τῶν 10 μελλίων ταχύτητα τὰ εὐμορφα παράλια τοῦ μακροχωρίου καὶ τοῦ Ἀγίου Στεφάνου. Μία ἐλαφρὰ ἀνεπαίσθητος δρόσος ἐπικάθηται ἐφ' ὅλα τὰ ἀντικείμενα. Ἀπὸ τοῦ καταστρώματος μέχρι τῶν κηρωτῶν ἐπικαλυμάτων τῶν σωσιδίων λέμβων μέχρι τῶν κλιμάκων, καὶ τῶν δρυφάκτων μας μέχρι τῶν ἐπιμήλων τῶν ἱστῶν μας τοῦ πρωταίου φέροντος τὴν κιτρίνην τοῦ ὑγειονομείου σημαίαν. Ἀσθμαίνουσα ἡ ἀτμομηχανὴ ἐξακολουθεῖ τὴν τακτικὴν λειτουργίαν της· ἡ ἑλιξ μεθ' ὁρμῆς πλῆττει τὰ ἡρεμοῦντα ὡς ἐκ τῆς πρωϊνῆς γαλήνης ὕδατα τῆς Προποντίδος ἐνῶ ἡ πρῶρα λευκοὺς ἀφροὺς σκορπίζει σχίζουσα γοργῶς τὰς κοιμημένας ἐκτάσεις τοῦ γαλανοῦ πόντου. . . .

Ὅλοι οἱ ἐπιβάται εἶνε ἤδη ἔξυπνοι καὶ περιδιαβάζουν εἰς τὸ κατάστρωμα. Ὅλων τὴν καρδίαν σφίγγει, εἶμαι βέβαιος, τὸ ἴδιον αἶσθημα. Ἀνυπομονοῦμεν ν' ἀγκυροβολήσωμεν εἰς τὴν Κων/νούπολιν.

Αἱ τριάκοντα ὥραι ἃς ἐδαπανήσαμεν διὰ νὰ φθάσωμεν ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ Κερατίου δὲν ἔχουν καμμίαν σημασίαν καὶ ἡμεῖς ἀνυπομονοῦμεν διὰ τὴν ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν πάροδον τῆς ὁποίας θ' ἀντικρίσωμεν τὴν προκυμαίαν τοῦ Γαλατᾶ. . . .

.*

Φύσις ζηλότυπος ἢ προνομοιοῦχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως φύσις. Τί κριμα! . . Μία ὁμίχλη καλύπτει ἐνώπιόν μας τὸν εὐμορφον ὁρί-

ζοντα. Μόλις ὡς ἐν ἀπόπτῃ διακρίνονται δεξιὰ μας αἱ γραφικαὶ Πριγκηπόνησοι, καὶ ἀριστερὰ ἄθροισμα σπιτιῶν χαριτωμένων, τὰ εὐρωπαϊκὰ τῆς Προποντίδος προάστεια. Καὶ εἰς τὸ βάθος δὲ εὐμορφος καὶ ἀπαλὸς πέπλος τῆς Πρωϊνῆς Κωνσταντινουπολίτικης ὁμίχλης. . . .

Ὀλίγον ἀκόμη. . . ἡ ὁμίχλη ἐκεῖ ὑψηλὰ ἀρχίζει νὰ διαλύεται. . . ἡ χρυσαυμένη κορυφὴ ἐνὸς τεμένους προβάλλει ὡς ἄστρον λυκαυγοῦς μέσῳ τῶν πρωϊνῶν νεφῶν. Αἱ πρῶται χρυσαῖ ἀκτίνες τοῦ μαγευμένου ἡλίου τῶν Ἀνατολῶν σχίζουν τὸν πέπλον τῆς ὁμίχλης. . . Ἀνωθεν τῶν κεφαλῶν μας δὲ οὐρανὸς γίνεται ὀλογάλανος τώρα. Ὁ ὑγρὸς ἡμιδιαφανὴς πέπλος δὲν κρύπτει εἰμὴ τὴν ἔμπροσθέν μας θέαν. . . Τρεῖς ἀλλεπάλληλοι κύβοι τοῦ κωδωνίσκου τῆς γεφύρας ἡ φωνὴ τοῦ Πλοιάρχου διατάσσουσα.

— Προσοχή! . . ἔμπρὸς ἡρέμα. . εἰμεθα ἐνώπιον τοῦ Σαραΐ Μπουρνοῦ καὶ ἀναπλέομεν τὸν Βόσπορον λόγῳ τῶν ρευμάτων. . . .

Ἀπλοὺς μιμητῆς τοῦ De Amicis θὰ γίνω, περιγράφων ὅ,τι καὶ ἐγὼ τώρα αἰσθάνομαι. . .

.*

Ἡ ἐλαφρὰ χιονώδης ὁμίχλη ἐξαφανίζεται. . . Ἰδοὺ τὸ πρῶτο θαποράκι τῶν νησιῶν. . Ἰδοὺ τὸ ἄλλο τοῦ Καδίκιοι, ἰδοὺ τὸ τρίτον τοῦ Χαϊδάρ-πασά. Καὶ δὲ καλύπτων τὴν Κωνσταντινούπολιν πέπλος τοῦ αἰθερίου νέφους διαλύεται· ἀπαστράπτουν τώρα τὰ δολόχρυσά τῆς Σταμπούλ τεμένη καὶ προσπίπτουσαι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἐπὶ τὴν μόλις ἀφυπνιζομένην πόλιν χρυσαίζουν τὰ παράθυρα τῶν ὑψηλῶν οἰκιῶν τῆς ἐπταλόφου καὶ θωπεύουν τὸν ὄγκον τοῦ Ἑνετικοῦ πύργου τοῦ Γαλατᾶ Καὶ ἀνοίγεται ἀτελεύτητον τὸ μοναδικὸν τῆς Ἀνατολῆς πανόραμα, ἡ γοητεύουσα Κωνσταντινούπολις μὲ τὸν πλοῦτον τῶν ἀπειραριθμῶν οἰκοδομῶν της, μὲ τὸ κάλλος φύσεως ὀργώσης, μὲ τὴν κίνησιν διεθνοῦς λιμένος, μὲ τὴν ἐπιβλητικότητα τῆς προσδίδει τὸ ἐν ἑκατομμύριον τῶν πολυγλώσσων κατοίκων τῆς συγχρόνου αὐτῆς Βαβέλ. Καὶ ἡ ζωὴ ὀργώσα ἐκχύνεται τώρα ἀπὸ τῶν κέντρων τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Σιρκετζῆ καὶ διοχετεύεται εἰς τὰ ταχύπλοα τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Προποντίδος σκάφη, τὰ ὅποια ἀκούραστα διασχίζουν τὰ κυανὰ τοῦ Βοσπόρου κέλευθα, κυκλοφοροῦντα τῆς ζωῆς τὸ βράζον αἶμα ἀνὰ τὰς

πελωρίας τῆς ἀχανοῦς τῶν Ὀσμανιδῶν Πρωτευούσης ἀρτηρίας.

Ἀνακροεῖ τώρα πρύμναν τὸ ἀτμόπλοῖόν μας. Δεξιὰ μας ἀπλώνεται ἡ φαντασμαγορία τοῦ Δολμα Βαξέ, τοῦ Πέραν καὶ τοῦ Τοπχανᾶ· ἀριστερὰ ἡ Τσόμλιτζα, τὸ Σκούταρι καὶ εἰς τὸ βάθος τὸ Χαϊδάρ Πασσαῶ.

Ἡ Λιθερποῦλ, τὸ Παρίσι, ἡ Βαγδάτη τοῦ Βοσπόρου ξυπνᾶ..... Ἀγκυροβολοῦμεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν! . . .

..

Καθ' ὅλην τὴν νύκτα αἱ μηχαναὶ τοῦ ἀτμοπλοίου μας ἀγρυπνοῦσαι προσέδωκαν εἰς τὸν ὕπνόν μας τὰς ἀπαιτουμένας 60 στροφάς κατὰ λεπτόν διὰ τὴν συνήθη μας τῶν 10 μιλίων ταχύτητα. Κάποια ἀρκετὰ αἰσθητὴ ταλάντωσις τοῦ σκάφους κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐβεβαίωσε τοὺς ὀλίγους ἀγρυπνοῦντας ἐπιβάτας ὅτι διερχόμεθα τὰ νερά τῆς Ἀνδρου καὶ τὸν περίφημον Κάβο ντ' Ὀρον. Ἀλλὰ τώρα ὁ Καφηρεὺς ἔμεινε πολὺ ὀπίσω ὑπὸ τὰς πρώτας δὲ λάμπει τῆς Ἡὸς μόλις διακρίνεται εἰς τὰ βάθη τοῦ δρίζοντος ὡς φαῖα ἀκανόνιστος γραμμὴ. Ἐὰν τὴν στιγμὴν ταύτην ἐξυπνήσητε καὶ ῥίψετε τὸ βλέμμα εἰς τὸ στρογγύλον παράθυρον τῆς καμπίνας σας θὰ ἰδῆτε καταυγαζομένας ἀπὸ τὰς χρυσὰς τοῦ μόλις τώρα ἀνατέλλοντος ἡλίου ἀκτῖνας, τὰς ἰοχρόους κορυφὰς τῶν Ἀττικῶν βουνῶν. Καὶ διὰ τὰς μὴν ἀποτελέσητε ἐξαίρεσιν μοναδικὴν ἐνὸς γενικοῦ κανόνος θὰ πεταχθῆτε ἀμέσως ἀπὸ τὴν κουκίσταν σας καὶ μετὰ τὸν συνήθη καὶ στοιχειώδη πρῶτον καλλωπισμὸν θ' ἀνέλθῃτε εἰς τὸ κατὰστρωμα ἀδιαφοροῦντες ἐὰν ἡ γραβδάτα σας δὲν εἴνε δαμένῃ καθ' ὅλους τοὺς κανόνας σας διότι ἐδιάσθητε νὰ ἔλθῃτε γρήγορα ἐπάνω εἰς τὸ κατὰστρωμά σας, ἐὰν εἰσθε μὲ εὐρωπαϊκὸν ἀτμόπλοῖον, ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν τοῦ πλοιάρχου, ἐὰν εἰσθε μὲ ἑλληνικόν.

Πολὺ ἐλαφρὰ καὶ πολὺ ἀνεπαίσθητος εἶνε ἡ ὀλίγη ὀμίχλη ἣτις σκιαῖς ἐκεῖ κάτω εἰς τὸ βάθος μακρὰν τὰ Ἑλληνικὰ βουνά. Ἀλλ' ἡ ἄσπιλος διαύγεια τῆς ὥραιας ἀτμοσφαίρας τῆς Ἀττικῆς ἀπλοῦται μέχρι τῶν ἀκυμάντων γαλανῶν ἐκτάσεων τοῦ Σαρωνικοῦ τὰς ὁποίας διασχίζει γοργῶς τὸ ἀτμόπλοῖόν μας.

..

Παραπλέομεν ἐγγύτατα τὰς Ἑλληνικὰς ἀκτὰς μὲ τὴν αὐστηρὰν ἀπλότητά των τὴν ὁποίαν ἐπαυξάνει ἡ θέα τῶν ἀδένδρων τῆς Ἀττικῆς βουνῶν. Πρὸς στιγμὴν τὸ βλέμμα προσπίπτει ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων κιόνων ἐνὸς ἡρειπωμένου ἀρχαίου ναοῦ. Εἶνε ὁ θωμὸς τῆς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς τὸν ὁποῖον ἀφίνομεν ὀπίσω ὅπως ἀφίνομεν καὶ τὸν Κάβο κολώνες, τὸ Σούνιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ εὐσέβεια τῶν προγόνων μας ἔστησε τῆς πολιούχου τῶν Ἀθηνῶν τὸ ἄγαλμα. Αἱ ὕδαι ἀκτῖνες χρυσώνουν τὰς κορυφὰς τῶν ἀρχαίων κιόνων καὶ τὰ ἐπίμηλα τῶν ἱσθῶν τοῦ πλοίου μας. Καὶ ὁλονὲν ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ἡμέρα τὸ βαθὺ ἐκείνο γαλανὸν χρῶμα τὸ τόσον χαρακτηριστικὸν τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν λαμβάνει μυρίας ἀποχρώσεις ἰώδεις, θαυκυάνους, χρυσαργύρους. Καὶ πρὸς τὸ βάθος τοῦ πελάγους νομίζει κανεὶς ὅτι βλέπει ξανθοκόμους νύμφας προβαλλούσας τὰς ὥραιας των κεφαλὰς ἐπὶ τῶν ἀρυτιδῶτων τοῦ Αἰγαίου ἐκτάσεων. Εἶνε αἱ Κυκλάδες νύμφαι μειδιῶσαι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὸν βῶδον καὶ αἰώνιον αὐτῶν ἔγκυκλον χορόν.

..

Ἀκόμη περισσότερο πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἰδοὺ ἡ Σαλαμίς ἡ Αἴγινα καὶ κάτω μόλις φαίνόμενος ὁ Πόρος. Καὶ ἔπειτα μία μεγάλη σκιερὰ γραμμὴ.... ἡ Πελοπόννησος..... Δύο δρατσέραι μὲ τὰ ἱστία των μόλις κυλιόμεναι ὑπὸ τῶν ἐλαφρῶν ἀπνεγίων ἀνέμων ἀπομακρύνονται τῶν Ἀττικῶν ἀκτῶν κατευθυνόμεναι εἰς τὰς νήσους. Τὰ πληρώματά των χαιρετοῦν κινουντα τοὺς σκούφους των.... Οἱ ἦχοι ἐνὸς λαϊκοῦ ὁσματος φθάνουν ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν καὶ μετὰ τῆς ἡμῶν.

Ἐμπρὸς μας τώρα ἀπλοῦται ἡ γραφικὴ Φαληρικὴ ἀκτὴ.... εὐδιάκριτοι φαίνονται οἱ οἰκίσκοι τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου ἔπειτα ἡ μεγάλη καμπύλη τοῦ κόλπου.... τὰ δύο Φάληρα μαζὺ πλαιοιοῦντα τὸν θαυμάσιον πίνακα τὸν ὁποῖον παρουσιάζει εἰς τὸ βάθος ὑπὸ παναρμόνιον γοητείαν χρωμάτων τὸ κλεινὸν Ἀστὺ μὲ τὴν γηραιὰν Ἀκρόπολιν καὶ τὰς ἀριστοτεχνικὰς γραμμὰς τοῦ Παρθενῶνος οὗ τοὺς κίονας χρυσίζει ὁ Φοῖβος. Καὶ ἔπειτα ἡ γοητεία τῶν χρωμάτων τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τοῦ Λυκαβητοῦ ἡ ποίησις.....

Τὸ θέαμα ἀποτόμως διακόπτεται... μία ἀπότομος τοῦ πηδαλίου στροφή καὶ εἰμεθα ἐντὸς τοῦ Πειραιῶς.. ...

Τοιαύτη ἀπότομος εἶνε ἡ εἴσοδος εἰς τὸν θαυμάσιον τοῦτον λιμένα τῆς Ἀνατολῆς, τὸν θαυμάσιον, τὸν ἐμπορικὸν τὸν βιομήχανον.

Ἡ τελευταία λέξις θάτει φραγμὸν εἰς πᾶσαν ποίησιν.... Ἀγκυροβολοῦμεν εἰς Πειραιᾶ....

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΠΟΛΥΖΩ-Γ.ΔΗΣ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Περὶ τῆς ἐν Κυθωνίαις Σχολῆς (1800-1821)

καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς καὶ τοῦ

Γένους Διδασκάλων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΣΑΡΑΦΗΣ

(συνέχεια)

ὑπὸ τρεῖς κυρίας ὅφεις θὰ ἐξετάσωμεν νῦν τὸν Σαράφην, ὡς διδάσκαλον, ὡς συγγραφέα καὶ ὡς διευθυντήν.

Τὰ μαθήματα, ἅπερ ἐδίδασκεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἦσαν Θεολογία, Φιλοσοφία καὶ Γραμματικά, ἤτοι ἐρμηνεία ποιητῶν καὶ συγγραφέων. Ἐν τῇ Θεολογίᾳ ἐδίδασκε πρῶτον μὲν τὴν Θεολογικὴν Στοιχείωσιν αὐτοῦ, ἣν εὐτυχῶς ἔχομεν ἀρτίαν ἐν χειρογράφῳ, ὡς προπαρασκευαστικὴν εἰς τὴν δογματικὴν Θεολογίαν, εἶτα δὲ τὸ Θεολογικὸν Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, ὅστις, ὡς εἶδομεν, ὑπῆρξεν εἰς τῶν διδασκάλων αὐτοῦ. Ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ δὲ προηγέτο μὲν ἡ Γνωστικὴ τοῦ Καίρη, εἶποντο δὲ τὰ στοιχεῖα τῆς φιλοσοφίας τοῦ Φραγκίσκου Σαουῖου, καθηγητοῦ τότε ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τοῦ Παταύου εἰς πέντε τόμους, ὧν ὁ μὲν Α' περιεῖχε τὴν Ἀναλυτικὴν ἢ τὴν ἱστορικὴν συνοπτικὴν τῆς Φιλοσοφίας, Ψυχολογίαν καὶ Λογικὴν, αἱ δὲ λοιπαὶ τὴν Μεταφυσικὴν καὶ Ἠθικὴν.

Πόσον εὐρεταὶ ἦσαν αἱ εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν γνώσεις τοῦ Γρηγορίου μαρτυρεῖ ἡ γραμματικὴ αὐτοῦ, ἣτις εἰς δύο τόμους ἐξεδόθη τῇ 1820 ἐνταῦθα ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἀκαδημίας. Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ περιωρίζετο ἐν ταῖς ἀνωτέραις μόνον τάξεσιν, ἐτέρου διδασκάλου τοῦ Εὐστρατίου Πέτρου Κυθωνιάτου καὶ τοῦτο διδάσκοντος ἐν ταῖς κατωτέραις.

Δὲν ἔχομεν βεβαίως ἀποδείξεις, νομίζομεν δ' ὅμως τῇ ἀληθείᾳ λίαν ἐγγὺς εἶναι ὅτι ἡ ἐν τῇ Σχολῇ κρατοῦσα μέθοδος τῆς διδασκαλίας δὲν ἦτο ἡ ψυχαγωγικὴ ἐκείνη, οὐ μόνον διότι αὕτη πολλῶν ἤδη πρότερον ὑπὸ πολλῶν εἶχε ὑποδειχθῇ ὡς ἀγανός καὶ ξηρά, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ ὑπὲρ τῆς παιδείσεως ἀνωτέρας τε καὶ κατω-

τέρας μέριμναι τοῦ Σαράφη, πᾶν τὸν ἀντίον μαρτυροῦσι. Οὕτω μεγάλη φροντίς κατεβάλλετο, ὥπως οἱ μαθηταὶ μορφῶσι καλὸν λεκτικὸν ὅρος ἀσχοῦμενοι εἰς συνθέσεις ποικίλης ὕλης. ⁽¹⁾

Δὲν πρέπει νὰ φανῇ παράδοξον εἶναι γράφων ὁ ἀοιδίμος Κοραῆς ἐκ Παρισίων κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1815 πρὸς τὸν Καίρη προστίθῃσιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ καὶ τάδε. « Καλὸν ἦτον νὰ φροντίσῃς καὶ περὶ τοῦ γραμματικοῦ μέρους τοῦ Γυμνασίου. Δὲν ἐξεύρω τίς παραδίδει τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Ὅστις ἂν ἦναι, συμβούλευσέ τον νὰ μάθῃ τὴν λατινικὴν φιλολογίαν, ἐὰν δὲν τὴν ἤξεύρῃ. Ὅσοι ἐκ τῶν ἡμετέρων τὴν ἀγνοοῦν στεροῦνται πολλὰ καὶ καλὰ βοηθήματα εἰς τὴν τελείαν ἀπόκτησιν τῆς ἑλληνικῆς », δὲν πρέπει λέγω ταῦτα νὰ ξενίσωσι τινα, διότι εἰς συχνὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τὴν σχολὴν ἦλθεν ὁ Κοραῆς μόνον διὰ τοῦ Θεοφ. Καίρη. Ἐν ἐγνώρισε καὶ ἐξετίμησεν ἐν Παρισίοις καὶ πολλὰ ἐπαινετικά ὑπὲρ αὐτοῦ πολλὰ τοῦ ἐπιστολῶν τοῦ ἔχει γράψει. Ὁ Καίρης δ' ὅμως καίπερ ἀπὸ τοῦ 1812 τακτικῶς διδάσκων ἐν Κυθωνίαις μόλις κατὰ Αὐγουστον τοῦ 1814 ἔγραψε τὴν πρῶτην ἐκ τῆς πόλεως ταύτης πρὸς ἐκεῖνον ἐπιστολὴν του, ἣ ἀπαντῶν ὁ Κοραῆς κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1815 προσέγραψε ὅτι ἀνωτέρω ἀποσπάσματα ἀνέγνωμεν. Φωτισθεῖς, ὡς εἶναι πιθανὸν νὰ ὑποθέσωμεν, ὑπὸ τοῦ Καίρη ὁ ἀοιδίμος ἀνὴρ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, οὐ μόνον οὐδένα τοῦ λοιποῦ λόγον περὶ τοῦτου ποιεῖται ἐν μεταγενεστέραις ἐπιστολαῖς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τιμητικώτατα προσφωνεῖ ἐν ἐπιστολῇ τοῦ 1819 τὸν Γρηγόριον διὰ τοῦ τίτλου τοῦ σοφολογιώτατου, δωρούμενος ἅμα αὐτῇ τὴν γενομένην ὑπ' αὐτοῦ τότε καὶ κλασικὴν παραμείνασαν ἐκδοσὶν τοῦ Στράδωνος.

Ὡς συγγραφεὺς ὁ Σαράφης ὑπῆρξεν ἀρκούντως γόνιμος, ἂν μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄφει τὰ κωλύματα, οἷς προσέκρουον οἱ συγγραφόντες ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις. Τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀναφερόμενα εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ θεολογίαν εἶναι τάδε:

α') Γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς Γλώσσης διηρημένη εἰς τρία μέρη, τεχνολογικὸν ὀρθογραφικὸν καὶ συντακτικόν, ἣτις ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῆς Ἀκαδημίας ἐκδοθὲν διδόνον εἰς δύο ὡς εἶπομεν ἤδη, τόμους. Τοῦ συντακτικοῦ μέρους αὐτῆς ἐγένετο καὶ δευτέρα ἐκδοσις δραδύτερον ἐν Κων/πόλει ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Πατριαρχείων.

β') Θεολογικὸν ὑπερφυσικὸν ⁽²⁾ ἐκδο-

(1) Τοιαύτην σύνθεσιν ἔχομεν μίαν γραφείσαν ὑπὲρ τινος τῶν μαθητῶν Ἰωάννου Καισαρέως, ὅστις καλεῖ αὐτὸν Κυθωνιάτην, ἐν ἣ περιγράφεται ἐν γλώσσῃ καθαρευούσῃ ὁ ναὸς τοῦ Ἀγ. Δημητρίου ὡς εἶχε τότε. Καὶ εἰς τὴν στιχογραφίαν δ' ἠσκούντο οἱ μαθηταὶ τῆς Ἀκαδημίας, ὡς δεικνύει ποίημά τι, Δημητρίου τινὸς Μπαμπάγου Κυθωνιάτου, ὅπερ ἐξεδόθη ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῆς Σχολῆς μετὰ τινος εὐχῆς Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως.

(2) Ὑπερφυσικὴν θεολογίαν καλεῖ ὁ Σαράφης, τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως διδάσκουσαν τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ (Παράβ. Στοιχ. Θεολ. σελ. 3).